

λά, ἐξηκολούθησεν ἀναλαμβάνων τὸ γλυκερὸν αὐτοῦ ἦθος, ἡ στιγμὴ δὲν εἶνε κατάλληλος δι' ἀνακρίσεις. Μὴν ἐκπλαγῆτε ὅμως ἂν προβῶ δραστηρίως εἰς τὰ ἀρμόδια μέτρα, πρὸς ἀνάκτησιν σημαντικῆς ποσότητος, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν γυναικαδέλφην μου καὶ τὴν ἀνεψιάν μου. Σεῖς ἰδίως, κύριε Νοέλ, ὁ ὁποῖος ἐδείξατε πρὸς αὐτὰς τόσην ἀφοσίωσιν, θὰ μ' ἐπιδοκιμάσετε βέβαια.

— Ἄν τὸ ποσὸν αὐτὸ ἦτο πραγματικῶς εἰς τὸ κιβώτιον, ἀπήντησεν ὁ Νοέλ, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ χαθῆ.

Ὁ Κ. Λοβεδὺ ἠτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ, ὅτε ὁ ἀσπαλακοθήρας ἐψιθύρισε ἐπιπόνως:

— Ὁ κ. Νοέλ εἶνε ὁ βασιλέας τῶν τιμῶν ἀνθρώπων. . ὁ Γριβὲ εἶνε δημόσιος ὑπάλληλος . . . ἀλλὰ ἐγὼ ἔχω μύτη . . καὶ κεφάλι . . εἴκοσι πέντε λεπτὰ τὸ κομμάτι . . .

Στεναγμὸς τῆς μητρὸς του ἐπέβαλεν αὐτῷ σιωπὴν, καὶ ὁ τραπεζίτης ἀπεσύρθη.

Οὐδεὶς ἐκινήθη νὰ τὸν προπέμψῃ, καὶ βλέμματα δυσμενῆ ὑπεδέχθησαν αὐτὸν ἐν τῷ πρώτῳ δωματίῳ καὶ κατὰ τὸν προθάλαμον. Ἄλλὰ τοῦτο οὐδόλως τὸν ἀνησύχησε, καὶ ἀπερχόμενος διὰ μεγάλων βημάτων ἐψιθύριζεν:

— Ὀλίγον μὲ μέλει τί φρονοῦν αὐτοὶ οἱ τιποτένιοι . . . Ἄλλὰ τί ἐννοοῦσε ἄρα γε ὁ ἄλλος μὲ τὸν Ἑρακλῆ; Μήπως ἔχουν ὑποψίαν . . . Οἱ τρόποι των εἶχαν κἄτι μυστηριώδες . . Ἀδιάφορον! τὸ σπουδαῖον εἶνε ὅτι τὸ χαρτοφυλάκιον ἐχάθη. Ἐμπρὸς λοιπόν, καὶ μὴ χάνομεν καιρὸν.

Κατηθύνηθη δὲ πρὸς τὸ δημαρχεῖον, ὅπου ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος ὁ ἀνακριτής.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΣΑΙΞΠΗΡ

Βίος καὶ ἔργα αὐτοῦ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

Ἐσφαλμένως ὑπέθεσάν τινες, λέγει ὁ Hudson, ὅτι δὲν ἐξετιμῆθη ἀρκούντως ζῶν. Οὐδεὶς ἐτιμῆθη πλείοτερον αὐτοῦ. Βασιλεῖς, πρίγκιπες, εὐγενεῖς καὶ λαός, πάντες ἐτίμων τὴν μεγαλοφυΐαν του. Ἦτο δὲ ὁ ἀγαπητὸς ποιητῆς τῆς Ἑλισάβετ, κατὰ παραγγελίαν τῆς ὁποίας λέγεται ὅτι ἔγραψε τὴν κωμῳδίαν «Αἱ Εὐθυμιοὶ Γυναῖκες τοῦ Οὐίντσφορ», καὶ τοῦ Ἰακώβου τοῦ Α', ὡς μαρτυροῦσιν οἱ ἐπόμενοι στίχοι τοῦ Johnson, οἵτινες δεικνύουσι προσέτι πόσον ἐτιμᾶτο καὶ ἐθαυμάζετο ὑπὸ τῶν συγχρόνων. «Γλυκύφωνε τοῦ Ἀβωνος κύριε, ὁποῖον θεάμα θὰ παρίστατο εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν,

» ἂν ἐνεφανίζετο ἐπὶ τῶν ὑδάτων μας καὶ ἐπα-
» νελάμβανες ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ταμέσεως *)
» τὰς πτήσεις ἐκείνας δι' ὧν ἔθελγες τόσον τὴν
» Ἑλισάβετ καὶ τὸν Ἰακώβον. Ἄλλὰ μένει, σὲ
» βλέπω ἀνερχόμενον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀπο-
» πτελοῦντα ἀστερισμὸν. Λάμπε, ὦ ἄστρον τῶν
» ποιητῶν, καὶ μετὰ κύρους ἢ θυμοῦ φρίδρυνε ἢ
» ἐπιπλήττε τὸ καταρρέον θέατρον, ὅπερ θρηνεῖ
» ὡς ἡ νύξ, ἀφ' ὅτου σὺ ἀπέπτυσ, καὶ ὅπερ μόνον
» ὑπὸ τοῦ φωτὸς τῶν ποιημάτων σου φωτί-
» ζεται. Σὺ δέ, θριάμβευε, ὦ γηραιὰ Βρεττανία,
» ἢ γεννήσασα Ἐκείνον, ὃν τιμῶσιν ἅπαντα τῆς
» Εὐρώπης τὰ θεάτρα. Δὲν ἀνήκεν εἰς ὠρισμέ-
» νον αἰῶνα, ἦτο ποιητῆς τῶν αἰώνων. Αἱ Μοῦ-
» σαι δ' ἅπασαι ἦσαν ἐν τῷ ἔαρί των, ὅτε ὡς
» ἄλλος Ἀπόλλων ἦλθεν εἰς τὸ μέσον ἡμῶν, ἵνα
» κατακληθήσῃ τὰς ἀκοάς μας, ἢ νὰ θέλξῃ ἡ-
» μᾶς ὡς ἄλλος Ἑρμῆς».

Ἡ φήμη τοῦ Σαιξπηρ παρέμεινε ἀμείωτος καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του μέχρι τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ Β', ὅτε, ἔνεκα τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ἔργων τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας, ἤρξατο μειουμένη. Ὁ Dryden λέγει ὅτι τότε ἐδιδάσκοντο δύο ἔργα τοῦ Βωμόντ καὶ τοῦ Φλέσερ καὶ ἐν τοῦ Σαιξπηρ. Ἡ ἀναλογία αὕτη, λέγει ὁ Mezières, εἶνε ἡ τρανωτάτη ἀπόδειξις τῆς παρακμῆς τοῦ θεάτρου καὶ τῆς διαφθορᾶς τῆς καλαισθησίας τοῦ κοινοῦ. Τὸ προτιμᾶν τὸν Beaumont καὶ Fletcher ἀντὶ τοῦ Σαιξπηρ, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς τὸ ἐπιζητεῖν τὴν ἐκ τῆς πολυπλόκου κωμωδίας καὶ τῶν καινοτομιῶν τέρψιν, ἀντὶ τῶν εὐγενεστάτων συγκινήσεων τῆς δραματικῆς τέχνης. Ἐπέκεινα τοῦ αἰῶνος ἐλησμονήθη σχεδὸν ὁ μέγας δραματοποιός, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς 19ης ἑκατονταετηρίδος οἱ Γερμανοὶ πρῶτοι, μετ' ἐπιστάσις τὰ ἔργα του μελετήσαντες, καὶ τὰς ἀμαράντους καλλωνὰς τῆς ποιήσεώς του ἐνοήσαντες, κατέδειξαν καὶ πάλιν τὴν ἀξίαν τοῦ ποιητοῦ, δημοτικώτατον αὐτὸν καταστήσαντες, ἔχι μόνον ἐν Γερμανίᾳ ἀλλὰ πανταχοῦ τοῦ κόσμου. Ὁ ποιητῆς δὲ (παρατηρεῖ ὁ Ἀλέξανδρος Δουμάς) ὃν ὁ Βολταῖρος ἀπεκάλει βάρβαρον τοῦ βορρᾶ, ἀπεικόνισε τοὺς γλυκεῖς ἐκείνους καὶ ποιητικὸς γυναικείους τύπους οὓς παντελῶς ἠγνόει τὸ Γαλλικὸν θέατρον.

Ἡ Ἰεσίκα, ἡ Ἰουλιέττα, ἡ Δεσδαιμόνα, ἡ Ὀφελία καὶ ἡ Μιράνδα εἶνε τύποι· ἔρωτος, χάριτος καὶ σεμνότητος. Ἐν τοῖς ποιήμασι τῶν μεγάλων ἡμῶν ποιητῶν, λέγει ὁ Γάλλος μυθιστοριογράφος, αἱ γυναῖκες δὲν λησμονοῦνται μὲν, ἀλλὰ καταβιβάζονται πάντοτε, ὅσαι δὲ ὑψοῦσι σπανίως τὴν λυσίκομον αὐτῶν κεφαλὴν, πλησιάζουσι σχεδὸν πάντοτε πρὸς τοὺς ἄνδρας, κατὰ τε τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ πάθη αὐτῶν. Ἄν

*) Ἐνθα ἦτον ἐκτισμένον τὸ θέατρον τῶν Black friars.

τις δὲ ἀναμνησθῆ ὅτι ἐπὶ Σαίξπηρ τὰ πρόσωπα τῶν γυναικῶν ὑπεκρίνοντο ἄνδρες, θὰ νοήσῃ ὁ πόσον ἰσχυρότερον θησαυρὸν ἔρωτος καὶ ποιήσεως εἶχε συσσωρεύσει ἐν τῇ καρδίᾳ ὁ Ἄγγλος ποιητής, ὁ μόνην τὴν διάνοιαν αὐτοῦ ἔχων κάτοπτρον, καὶ οὐχί, ὡς ὁ Κορνήλιος, ὁ Μολιέρος, ὁ Ρακίνας καὶ ὁ Βολταίρος, τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Deseuillet, τῆς Bejart, τῆς Champsele καὶ Clairon.

Περαίνοντες τὰς βιογραφικὰς ταύτας σημειώσεις, δὲν νομίζομεν ἄσκοπον νὰ προσθέσωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς «Βακωνείου θεωρίας», ἐξ ἧς καταφαίνεται εἰς πόσας παραδοξολογίας καὶ παραλογισμοὺς περιπίπτουσι πολλάκις οἱ μόνον χάριν καινοτομίας καὶ θορύβου γράφοντες. Κατὰ τὸ 1856 ἡ Ἀμερικανὶς Dola Bacon, νέαν ἴσως θέλουσα νὰ προσθήσῃ δόξαν εἰς τὸν ἐπιφανῆ αὐτῆς ὁμώνυμον, ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ περιοδικῷ Putnam's Magazin πραγματεῖαν δι' ἧς ἐπειράτο ν' ἀποδείξῃ ὅτι Σαίξπηρ δὲν ὑπῆρξε, καὶ ὅτι τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο δημοσιευθέντα ἔργα ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου φιλοσόφου καὶ συγγραφέως Βάκωνος. Τὴν ἰδέαν δὲ ταύτην ἀνέπτυξε τὸ ἐπιόν ἔτος ἐν ὀγκῶδει τόμῳ. Μετὰ λύπης ὁμως, ἀλλ' ἄνευ ἐκπλήξεως, παρατηρεῖ ὁ Henri Cochin, ¹⁾ ἐμάθομεν ὅτι ἡ ἀτυχῆς καινοτόμος ἀπέθανεν ἐν τινι φρενοκομείῳ τῆς πατρίδος τῆς. Τῆς θεωρίας ταύτης ὀπαδοὶ ἐγένοντο ἐν Ἀμερικῇ μὲν ὁ δικαστὴς Holmes, ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ ὁ Γουλιέλμος Σμίθ, ὅστις κατάρθωσε νὰ προσηλυτίσῃ καὶ τὸν λόρδον Παλμερστῶνα. Τῷ 1864, μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του, ὁ πρωθυπουργὸς συνεζήτηε ζωνρῶς περὶ τῆς Βακωνείου θεωρίας εἰς τὴν ἀκραδάντως ἐπίστευε· εἰς δὲ τοὺς ἀντιτάσσοντας αὐτῷ τὰς σαφεῖς μαρτυρίας τῶν συγχρόνων τοῦ Σαίξπηρ Fran Meeres, Ben Johnson καὶ τὰς τῶν ὑποκριτῶν καὶ φίλων τοῦ ποιητοῦ, Condell καὶ Heminge, ὁ Πάλμερστων ἀπεκρίνετο: «Μπᾶ! οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶνε πάντοτε σύμφωνοι, ἐκτὸς δὲ τούτου ἴσως ἠπατάτο καὶ ὁ Johnson, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι»· ἐπὶ τέλους δὲ μὴ ἔχων ἄλλο ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιχειρήμα, ἐλάμβανε τὸ σύγγραμμά τοῦ Σμίθ, ὅπερ ἐπαρουσίαζε τοῖς μετ' αὐτοῦ συζητοῦσι λέγων (ἀνάγνωτε αὐτὸ καὶ θὰ πεισθῆτε). Παρῆλθον ἔκτοτε ὑπὲρ τὰ εἴκοσι ἔτη, χωρὶς οὐδεὶς σπουδαῖος φιλόλογος ἢ ἄλλος ἐκ τῶν περὶ τὸν Σαίξπηρ ἀσχοληθέντων νὰ συνταχθῇ τῇ γνώμῃ τοῦ εὐγενοῦς λόρδου ὁ δὲ Σαίξπηρειος σύλλογος οὐδὲ κἂν ἐξήτασε τὸ ζήτημα, λήρους καὶ παραδοξολογίας θεωρήσας αὐτό. Ἄλλ' ἡ παραδοξολογία αὕτη, διὰ τὸ καινοφανὲς αὐτῆς, ἔσχεν ὀπαδοὺς τινὰς ἐκ τοῦ ωραίου φύλου. Ἡ Κυρία Pott κατάρθωσε νὰ ἰδρύσῃ καὶ Βακωνίαν Ἐταιρείαν ἧτις ἀριθμεῖ περὶ τοὺς 150 πιστοὺς, ὧν τινες Γερμανοί.

Τὰ σπουδαιότατα δὲ ἐπιχειρήματα τῶν Βακωνιστῶν εἰσὶ τὰ ἐξῆς· Ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ Βάκων ἠγάπα τὸ θέατρον, πρᾶγμα ἥμιστα συνᾶδον πρὸς τὸν σοβαρὸν χαρακτῆρα νομομαθοῦς καὶ φιλοσόφου, ὅτι παρὰ τὰς ἀντιθέτους δόξασίας τῶν συγχρόνων του, ἐπρέσβειεν ὅτι τὸ θέατρον ἦτο ὁ καταλληλότατος τρόπος πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ὅτι, ὡς παρατηρεῖ ὁ Macauley, ἦτο φύσις ποιητικὴ (κακοὺς ὁμως γράφας πάντοτε στίχους), ὅτι ἔγραψεν ὠδὰς ἀφιερωθείσας τῇ βασιλίσῃ, ὅτι διῆγε βίον ἐλευθέριον, ὅτι περιέπεσεν εἰς χρεῖν, ὑπογράφας συναλλαγματικὰς εἰς Λομβαρδοὺς καὶ Ἰουδαίους, καὶ ὅτι ἔγραψεν ἐπανειλημμένως διὰ τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν ἀπόκρεως θεατρικῶν Μίμους, ὡς ἀποδεικνύει ὁ βιογράφος τοῦ Spedding, ὅστις ἐδημοσίευσε τεμάχια τινὰ τῶν θεατρικῶν ἔργων τούτων τοῦ φιλοσόφου. Ὁ ἀναγινώσκων δὲ τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ φιλοσόφου, παρατηρεῖ ὁ Cochin, ἔρωτᾷ κατὰ φυσικὸν λόγον, διατι ὁ Βάκων νὰ ὁμολογῇ ὅτι εἶνε ὁ συγγραφεὺς τῶν μετρίων τούτων θεατρικῶν δοκιμῶν καὶ ν' ἀρνήται τὸν Ἄμλετ ἢ τὸν Ἰούλιον Καίσαρα; Τέλος δὲ προσθέτουσι οἱ Βακωνισταί, εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν περιπεσῶν, ἠναγκάσθη νὰ γράφῃ θεατρικὰ ἔργα ἅτινα ἐδημοσίευσεν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀσήμου ὑποκριτοῦ Σαίξπηρ εἰς ὃν ἔδιδε μικρὰν ἀμοιβήν. Τριάκοντα δύο, λέγει ἡ Κυρία Pott, εἰσὶν οἱ λόγοι, οἵτινες πείθουσιν ὅτι ὁ Βάκων ἔγραψε τὰ δράματα τοῦ Σαίξπηρ. Ἐκ τῶν ἐπομένων δὲ τεσσάρων, οὓς ἀναφέρει ὁ Cochin, δύναται τις νὰ συμπεράνῃ καὶ περὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν ἄλλων· 1) Ὅτι ἀμφότεροι, ποιητὴς καὶ φιλόσοφος, ἐπαναλαμβάνουσιν ἐσφαλμένως φράσιν τινὰ τοῦ Ἀριστοτέλους· 2) ὅτι ἀμφότεροι ἀναφέρουσι τὰ αὐτὰ ἄνη καὶ φυτὰ· 3) ὅτι ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ τοῦ Βάκωνος εὐρίσκουσι μυστηριώδεις λέξεις π. χ. γίνεται λόγος περὶ *κεκρυμμένων ποιητῶν*, καὶ 4) ὅτι φίλος τοῦ Βάκωνος γράφων αὐτῷ, παίζει μετὰ τὰς λέξεις *Mesure for Measure*, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν τίτλον μιᾶς κωμωδίας τοῦ Σαίξπηρ. Πάντα ταῦτα πείθουσιν τὴν Κυρίαν Pott καὶ τοὺς 150 ὀπαδοὺς τῆς Βακωνείου θεωρίας ὅτι ὁ Βάκων ἔγραψε τὸν Σαίξπηρ! Καὶ ὁμως περὶ τῶν παραδοξολογιῶν τούτων ἐγράφησαν μέχρι τοῦδε 255 συγγράμματα, φυλλάδια, καὶ ἄρθρα, ἐξ ὧν 161 ἐν Ἀγγλίᾳ, τὰ δὲ λοιπὰ ἐν Ἀμερικῇ καὶ Γερμανίᾳ.

Πρὸς μεγάλην λύπην τῶν ὀπαδῶν τῆς Βακωνείου θεωρίας, τὰ ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου ἐρευνητοῦ καὶ βιογράφου τοῦ ποιητοῦ Halliwell ἀνακαλυφθέντα ἔγγραφα, διαλευκαίνουσι μὲν πολλὰς σκοτεινὰς σελίδας τοῦ βίου του, πολλὰ δὲ τέως ἄγνωστα διδάσκουσιν ἡμᾶς. Ἐκ τῶν ἐγγράφων δὲ τούτων μανθάνομεν ὅτι μετὰ τὴν εἰς Στρατ-

1) Revue des Deux Mondes 15 Novembre 1886.

φόρδην ἐπάνοδόν του, διῆγε βίον ἡσυχον ἐν τῷ μέσῳ τῆς οικογενείας του, ἀποτελουμένης ἐκ τῆς συζύγου του Ἄννης Hathaway, τῆς πρωτοτόκου θυγατρὸς του Σωσάννης καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς τοῦ ἱατροῦ Θ. Χάλλ, τῆς νεωτέρας θυγατρὸς Ἰουδίθης καὶ τοῦ συζύγου τῆς Θωμᾶ Quiney, τῆς ἀδελφῆς του Ἰωάννης Χάρτ, τῶν τριῶν τέκνων τῆς Γουλιέλμου, Θωμᾶ καὶ Μιχαήλ καὶ τῆς ἐννεαετοῦς ἐγγονῆς του Ἐλισάβετ Χάλλ, ὅτι μετέβαινε ἐκ διαλειμμάτων εἰς Λονδίον καὶ ὅτι μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡσχολεῖτο εἰς ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις ἢ εἰς ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὴν γενέθλιον πόλιν.

Ὁ Σαίξπηρ συνέταξε ¹⁾ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τῆ 26 Μαρτίου 1616. Ἄπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ κληρονομεῖ εἰς τὴν οικογένειάν του· δὲν λησμονεῖ δὲ καὶ τοὺς ἐν τῷ θεάτρῳ φίλους καὶ συναδέλφους Ριχάρδον Burbage καὶ Ἐρρίκον Condell, εἰς οὓς ἀφίνει μικρὸν χρηματικὸν ποσὸν ὅπως ἀγοράσωσιν δακτυλίους.

Ἀπέθανε τῆ 23 Ἀπριλίου 1616 ἐν ἡλικίᾳ 52 ἐτῶν, καὶ ἐτάφη μετὰ δύο ἡμέρας ἐν τῷ Ἱερῷ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ ἐπιτύμβιος πλάξ φέρει τὰ ἐξῆς, ἅτινα λέγεται ὅτι ἐγράφησαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ, ἢ καθ' ὑπαγόρευσίν του :

»Good friend for Jesus sake forbear
»to digg the dust enclosed heare.
»Blest be y man y spares the stones
»And curst be he y moves my bones.

ἤτοι :

»Καλὲ φίλε, μὴ ἀνασκήψῃς δι' ἀγάπην τοῦ
»Ἰησοῦ, τὴν ἐνταῦθα κεκλεισμένην κόνιν.
»Εὐλογημένος εἶη ὁ σεβόμενος τοὺς λίθους τούτους
»Κατηραμένος δὲ ὁ ταράσσων τὰ ὀστέα μου.

Παρὰ τὸν τάφον, ἐντὸς κοιλώματος τοῦ τοίχου, ἴσταται μαρμαρίνη κεχρωματισμένη προτομὴ τοῦ ποιητοῦ, ὑφ' ἣν εἰσι γεγραμμένα λατινιστὶ τὰ ἐξῆς :

»Τὸν κατὰ τὴν κρίσιν Πύλιον (Νέστορα)
»Τὸ πνεῦμα Σωκράτην, τὴν τέχνην Μύρωνα (Βιργίλιον)
»Ἡ γῆ καλύπτει, ὁ λαὸς θρηνεῖ, ὁ Ὀλυμπος κατέχει.

Κάτωθι δὲ ταύτης τὰ ἐπόμενα, Ἄγγλιστί :

»Στῆθι παροδίτα, διατὶ σπεύδεις ;
»Ἀνάγνωθι, ἂν δύνασαι, τίνα ὁ φθονερὸς θάνατος
»ἔθηκεν ἐντὸς τοῦ μνημείου τούτου.
»Τὸν Σαίξπηρ, μεθ' οὗ συναπέθανεν ἡ εὐφροσύνη·
»οὐτίνος ἡ φήμη κοσμεῖ τὸν τάφον πλείοτερον
»ἢ αὐτῆς ὁ πλοῦτος τοῦ τάφου, διότι
»ὅ,τι ἔγραψεν ἀπομένει τέχνη ζωῶσα,
»σελίδες, δεκνύουσαι τὴν εὐφροσύνην του.

Τὴν περιέργων ταύτην προτομὴν κατεσκευάσεν ὁ Ὀλλανδὸς γλύπτης Γεράρδος Johnson μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ποιητοῦ. Συγκρίνων δὲ τις, λέγει ὁ Mezières ²⁾ τὴν προτομὴν

ταύτην πρὸς τὰς τρεῖς καλλιτεχνικὰς εἰκόνας τοῦ ποιητοῦ, ἧτοι πρὸς τὴν χαλκογραφίαν ἣν περιέχει ἡ ἔκδοσις τῶν ἔργων του, δημοσιευθεῖσα τῷ 1623 ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν Condell καὶ Heminge, πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ δουκὸς Chandos, ἀνήκουσαν τῷ λόρδῳ Ellesmere, καὶ νῦν ἐν τῇ πινακοθήκῃ τοῦ Λονδίνου εὐρισκομένην, καὶ τέλος πρὸς τὴν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ποιητοῦ ἐλαιογραφίαν, εὐρίσκει, ἐκτὸς ὀλίγων παραλλαγῶν ὡς πρὸς τὰς λεπτομερείας, φυσιογνωμίαν εὐγενῆ, εἰλικρινῆ, πραεῖαν, καὶ πάντῃ συμφωνοῦσαν πρὸς τὰς μαρτυρίας τῶν συγχρόνων του, οὔτινες ἐκάλουν αὐτὸν « ἀξιαγάπητον Γουλιέλμον ».

MIX. N. ΔΑΜΙΡΑΛΗΣ

ΕΙΣ ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ ΑΥΤΟΓΡΑΦΩΝ

Ἐν Ἑλλάδι ἡ μανία τῆς συλλογῆς αὐτογράφων ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τῆς σχετικῶς ἀνωδυνότερας ἐπιβολῆς τῆς συνεργασίας εἰς λευκώματα. Ἄλλ' ἐν Εὐρώπῃ αὐτὴ ἔλαβε τοιαύτας διαστάσεις καὶ παρουσιάζεται ὑπὸ τοσαύτης μορφᾶς, τὴν μὲν ὀχληροτέραν τῆς δέ, ὥστε ἀποβαίνει πραγματικὴ βάσανος διὰ τοὺς ἀτυχεῖς, οὔτινες διαπρέπουσι καὶ ἐξέχουσιν εἰς οἰονδήποτε στάδιον. Μυρία ὅσα μηχανῶνται κατ' αὐτῶν οἱ συλλέκται, διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ τοὺς ἀποσπάσωσι μίαν γραμμὴν, ἓνα στίχον, τὴν πολυτιμὸν ὑπογραφὴν των. Θεμιτὰ καὶ ἀθέμιτα μέσα τίθενται εἰς χρῆσιν καὶ θαῦμα σπάνιον εἶνε ἂν τὸ θῦμα δυνηθῆ νὰ διαφύγη τὴν παγίδα μέχρι τέλους.

Εἰς τοιοῦτος συλλέκτης ἀπέθανεν ἐσχάτως ἐν Παρισίοις, ἐκ τῆς πωλήσεως δὲ τῆς τῶν αὐτογράφων συλλογῆς του λαμβάνουσαι ἀφορμὴν αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες διεξέρχονται διὰ μακρῶν τὰ κατ' αὐτόν, πολλὰ ἀναφέρουσαι ἀνέκδοτα τερπνότατα.

Καίτοι ὁ Ἀχιλλεὺς Β. . .—οὕτω συγκεκριμένως ἀναφέρουσιν αἱ ἐφημερίδες τὸ ὄνομα τοῦ ἀποθανόντος—οὐδὲν ἀξιοσημείωτον ἔπραξε κατὰ τὸν βίον του, ἦτο γνωστότατος εἰς πάντα χεῖροντα τὴν ἐλαχίστην φήμην ἐν Παρισίοις. Μετὰ τοσαύτης δεξιότητος καὶ ἐπιμονῆς ἐξετέλει τὰς πολιορκίας του κατὰ τῶν δυναμένων νὰ χορηγήσωσιν εἰς αὐτὸν αὐτόγραφόν τι ἔχον ἔστω καὶ μικρὰν ἀξίαν, ὥστε ἐπὶ τέλους ὁ πολιορκούμενος ἀπαυδῶν ἠναγκάζετο νὰ καταθέσῃ τὰ ὄπλα καὶ νὰ χορηγήσῃ τὰς αἰτουμένας γραμμάς καὶ τὴν ὑπογραφὴν του. Ὁ ἀκαταπόνητος συλλέκτης εἶχε κατορθῶσει οὕτω νὰ ἐξαντλήσῃ πᾶσαν τὴν σειρὰν τῶν ἐνδόξων καὶ διασήμων ὀνομάτων, κατὰ τὰ τελευταῖα δὲ ἔτη τοῦ βίου

(1) Halliwell, σελ. 189.

(2) A. Mezières, Shak. ses oeuvres et ses critiques σελ. 10.